

A helyzet rosszabb mint go

Vélemények a jövő évi költségvetési javaslatról

Az érdekszövetségek szerint a jövő évi költségvetésben öt százalékkal csökkenne az önkormányzatok forrása. A szervezetek közös állásfoglalásban kívánják felhívni a kormány figyelmét ennek veszélyeire, az elmaradt reform szükségességére. A dokumentumot október végén juttatják el a Belügyminisztériumba. Az állásfoglalás a TÖOSZ szakértői anyagára épül, amelynek alábbiakban közölt rövidített tervezetét a szövetség országos elnöksége is megvitatja.

A hét országos önkormányzati szövetség elnöke levélben fordult a miniszterelnökhöz, melyben kezdeményezték, hogy a 2006. évi költségvetésről még az azt tárgyaló kormányülés előtt egyeztessenek. A tárgyalást sürgetővé tette, hogy a sajtóban olyan hírek jelentek meg, – *Juhász Gábor* belügyi politikai államtitkár emlékezetes nyilatkozatára hivatkozva – amelyek félreértésre adhattak okot, és az önkormányzatok, valamint az általuk alkalmazásban álló személyek elbizonytalanodásához vezethetnek. A levélben leszögezték: „...Az önkormányzatok állami támogatásának további csökkentése már a mindennapi működés és a lakossági közszolgáltatási feladatok teljesítését veszélyeztetik.”

A költségvetési javaslatot tárgyaló kormányülést követően a Pénzügyminisztériumban került sor egy megbeszélésre, *Gyurcsány Ferenc* miniszterelnök részvételével. Az itt megismert adatokból kiderült, hogy az önkormányzatok 2006. évi induló bázisa több

mint 100 milliárd forinttal csökken. A korrekcióban van indokolható és nyomon követhető elem, így a rendszeres gyermekvédelmi támogatás átadá-

sa az ICSSZEM-hez (46 milliárd forint), amely nem kerül ki a rendszerből, csak más módon jut el az érintettekhez.

Az egyeztetésen a miniszterelnök egyértelművé tette, hogy az ország egészének stabilitása és versenyképessége érdekében a kormány által elfogadott kereteken túl nem hajlandó túlterjeszkedni. Így az önkormányzati támogatás mértéke csak úgy növelhető, ha más alrendszerből, vagy ágazattól csoportosítják át a pénzt. Ezen túlmenően várja azokat a javas-

latokat, amelyek az önkormányzati költségvetésen belüli átcsoportosításra vonatkoznak.

Miután a pénzügyminiszter benyújtotta a költségvetési javaslatot a Országgyűlésnek, megkezdődhetnek a szakértői egyeztetések. A Belügyminisztérium szervezésében 2005. október 10-én a szövetségek képviselői is elmondták észrevételeiket és kifogásaikat.

Ekkorra nyilvánvalóvá vált, hogy a helyzet rosszabb, mint gondolták, ugyanis a korrigált bázis egyrészt

KÖSZ-állásfoglalás a jövő évi költségvetésről

A szövetség nem tudja elfogadni a betervezett törvényt...

A Községek, Kistelepülések és Kistérségek Országos Önkormányzati Szövetsége (KÖSZ) 2005. október 7-én, Zalakaroson rendezett országos közgyűlése az alábbi állásfoglalást adta ki a 2006. évi költségvetés törvénytervezetével kapcsolatban:

A KÖSZ megdöbbenve tapasztalja, hogy a parlament elé terjesztett költségvetési törvénytervezet elvonásai az elmúlt években megindult kistérségi együttműködés, a hatékony és magasabb színvonalú feladatellátást biztosító társulási rendszer megtorpanásához, bizonytalanná tételéhez vezethet.

A költségvetési törvényjavaslat község és kistérség ellenes tételei közül különösen elfogadhatatlanok az alábbi tervezetek:

- a nemzetiségi oktatási normatívák egynegyedére való csökkentése
- a 10 000 Ft/tanuló hatékony feladatösz-tönző támogatás megszüntetése
- az intézményfenntartó társulások támogatásának 25%-os csökkenése
- a 3000 fő alatti települések kiegészítő támogatásának összességében 50%-os csökkenése

- a szociális alapellátási feladatok (falugondnoki szolgálat, időskorúak nappali intézményi ellátásának, szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás) forrásainak mintegy 10%-os csökkenése

- az 500 fő alatti településeknek eddig garantált 5 millió forint támogatás 1,5 millió forintra csökkentése, ami ezen településeken az összköltségvetés 10%-os elvonását jelenti

- összességében, hogy 2006-ban mintegy 12-15 milliárd forint forráshiánnyal indulnak a községi önkormányzatok

A szövetség nem tudja elfogadni a betervezett törvényt, és arra kéri a kormányt és az Országgyűlést, hogy vizsgálja felül a javaslatot, és hozza a községeket, kistelepüléseket és kistérségeket legalább olyan finanszírozási helyzetbe, mint voltak 2005-ben.

Zalakaros, 2005. október 7.

Dr. Wekler Ferenc, KÖSZ-elnök
Dr. Csefkó Ferenc, KÖSZ-főtitkár

ndolták

19 milliárd forinttal csökken az olcsóbb állam miatti elvonás következtében, másrészt jövőre is kiterjed az önkormányzatokra az államháztartástartalék-képzés kötelezettsége, így további csaknem 29 milliárd forint kerül zárásra, ami mindösszesen 48 milliárd forint. Ebből következően a táblázatban feltüntetett 26 milliárd forintos növekmény látszólagos, vagyis még a korrigált bázishoz képest is csökken az önkormányzatok támogatása.

A hét szövetség képviselői a tárgyalást követően megállapodtak abban, hogy kísérletet tesznek közös álláspont kialakítására, melyhez az alapanyagot a TÖOSZ biztosítja. Azért, hogy a közös álláspontot az Országgyűlés bizottságai mielőbb megismerhessék, nincs mód arra, hogy a szövetségek vezetői testületei a közös véleménytervezetet megismerhessék és tárgyalják. A szándékok szerint a hét szövetség közös állásfoglalását október 21-én juttatták el a Belügyminisztériumba.

A továbbiakban a TÖOSZ szakértői anyagára épülő és a szervezet elnöksége által 2005. október 25-én megvitatásra kerülő állásfoglalás tervezet – rövidített változatát – ismeretjük. Emellett közreadjuk a Községek, Kistélepülések és Kistérségek Országos Önkormányzati Szövetsége állásfoglalását is.

A TÖOSZ-elnökség állásfoglalásának rövidített tervezete

A törvényjavaslat önkormányzati gazdálkodást meghatározó rendelkezéseit, a gazdálkodás pénzügyi feltételrendszerét áttekintve megállapításra került, hogy 2006-ban is elmarad az önkormányzatok gazdálkodásának átfogó reformja.

A feladat- és hatásköri rendszer lényegi változtatására nem kerül sor, a gazdálkodás pénzügyi feltételrendszere alapvetően változatlan.

Az önkormányzatok központi forráslehetősége 2006-ban 1274,5 milliárd Ft. A 2005. évi költségvetési törvény szerint az önkormányzatok 1349,8 milliárd Ft központi forrás illeti meg. A jövő évi forráslehetőség több mint 5%-kal kevesebb az ezévinél. A központi számítások ennél kedvezőbb forrásalakulást mutatnak annak függvényében, hogy a 2005. évi kiinduló adatokat milyen tényezőkkel korrigálják.

A 2006. évi költségvetési törvényjavaslat az 1274,5 milliárd Ft központi forrásból 28,3 milliárd Ft tartalék képzésének kötelezettségét írja elő.

A kisebb, olcsóbb, de hatékonyabban működő állam megvalósulását figyelembe véve a 2006. évi központi forráslehetőség meghatározásánál indulásként 19 milliárd Ft megtakarítással számol a törvényjavaslat az önkormányzati szférában. Így 2006-ban az önkormányzatok finanszírozásából közel 48 milliárd Ft kerül kivonásra. 2005. és 2006-ban együtt a forráskivonás összege 69 milliárd Ft.

A törvényjavaslat és így az önkormányzatok központi forrásai nem tartalmazzák a 2006. évi központi bérintézkedéseket, illetve ezek pénzügyi fedezetét.

Alapvetően a kötelező tartalék-képzés, az olcsóbb állam miatti forráskivonás, a 2005. évi központi bérintézkedések fedezetének részbeni hiánya, a 2006. évi központi bérintézkedések fedezetének biztosítása hiányában az önkormányzatok működőképessége 2006-ban veszélybe kerül.

A TÖOSZ Elnöksége az előzőekben írt megállapítások alapján a következő állásfoglalást fogadja el:

Felkéri a kormányt, hogy az önkormányzatok működőképességének biztosítása érdekében kez-

deményezze a következő intézkedéseket, módosításokat a 2006. évi költségvetési törvényjavaslatban:

1. A 2006. évre tervezett 48 milliárd Ft forráskivonásra ne kerüljön sor.

2. A 2005. évi központi forrás – mint bázis – csökkentése kizárólag tényleges feladatátadás (a család-támogatási rendszer átalakítása okán), illetve az ÁFA kulcs csökkentésének hatásait figyelembe véve történjen meg.

3. A 2005. évi központi bérintézkedések áthúzóadó hatásának fedezetére legalább a bérhordozó normatívák reálértéken tartását kell biztosítani.

4. A 2006. évi központi bérintézkedések központi forrásfedezete az érdekegyeztetés során meghatározott összegben, vagy arányban kerüljön megállapításra. Ezzel az összeggel meg kell emelni a központi forrásokat.

5. A leghátrányosabb helyzetű kistérségek felzárkóztatása elkülönített keretből, a szociális és gyermekjóléti alapszolgáltatás feladatainak megvalósítását szolgáló hozzájárulás 6,7%-os növelése, a kollégiumok közoktatási feladataihoz nyújtandó központi forrás 5 milliárd Ft-tal emelése, valamint az 1–4. osztályos tanulók ingyenes étkeztetésének szintre hozása kedvezően hat a kiegyenlítődés, a szociális és közoktatási szolgáltatások meghatározott területén. Ezek a prioritások ne módosuljanak.

6. Az európai uniós fejlesztési pályázatok saját forrás kiegészítésének növekvő támogatása lehetővé teszi az EU-s fejlesztési források maximális igénybe vételét az önkormányzati szférában. Ez a cél azonban nem zárhatja ki a hazai fejlesztési pályázatok saját forrás kiegészítésének támogatását azoknál az önkormányzatoknál, amelyek a hazai fejlesztésekhez nem tudják az előírt önerőt előteremteni.

7. A kiemelt önkormányzati feladatok teljesülése nem történhet a többi önkormányzati feladat, szolgáltatás-nyújtás kárára. A preferenciákat a szükséges többletforrások biztosításával lehet érvényesíteni.

8. A többcélú kistérségi társulások szervezésének, működésének kiemelt támogatása ösztönzőleg hat az önkormányzatokra, a kötelező feladatok ellátásában az

együttműködés erősítésére. Ez az ösztönzés azonban nem párosulhat azzal, hogy a többcélú kistérségi társulásokon kívül szerveződő vagy szerveződött egyéb társulások támogatása jelentősen csökkenjen. Kezdeményezzük az ezen társulások támogatását legalább a 2005. évi szinten meghatározni.

9. A törvényjavaslat szerint megszűnik a „Községek általános feladatai támogatása” jogcím. Egy újfajta támogatási jogcím kerül a 3. számú mellékletbe „Települési önkormányzatok feladatai” megnevezéssel. Az új jogcím – elméletileg – három korábbi jogcím összevonásából készülhetett. Az új jogcím a következő gondokat veti fel:

- megszűnik az 500 fő alatti lakosságú községeknél a támogatás 5 millió Ft értékhatára,
- a sport feladatokat is ez a forrás támogatná,
- a települési önkormányzat tömegközlekedéssel kapcsolatos feladataihoz is ez a forrás járulna hozzá.

Az új jogcímre összesen 19,1 milliárd Ft-ot tervez a törvényjavaslat. A felhető három, 2005-ben működő jogcím együttes támogatási összege pedig 28,2 milliárd Ft. Az összevonás nem jelent feladatcsökkenést, ellenben a kistételepüléseket pénzügyileg ellehetetleníti, valamennyi meglévő kötelező feladathoz csökken a központi hozzájárulás.

A kistételepülések működőképességének fenntartása érdekében javasoljuk a „Községek általános feladatai támogatása” jogcímet önállóan meghatározni, legalább a 2005. évi fajlagos összegekkel.

10. Az „Óvodai nevelés” jogcímen belül a 2005. évi költségvetés szerinti kiegészítő hozzájárulás 2006-ban már nem jogcím a támogatásra. Az alap-normatíva fajlagos összege a két évben azonos.

A javaslat elsősorban a kistételepüléseket sújtja. E településeken ugyanis gyakorlatilag nincs mód az intézmények összevonására, hiszen többségében egy intézmény látja el a feladatot.

11. Az „Iskolai oktatás” jogcímen belül az 1–4. és az 5–8. évfolyamok esetében a 2005. évi költségvetés tanulónként 10 ezer Ft kiegészítő hozzájárulást biztosított az átlagos létszám meghatározott százaléka-nak elérése esetén. Ez a kiegészítő

hozzájárulás 2006-ban – a törvényjavaslat szerint – már nem illet meg az önkormányzatokat.

A javaslat ezúton is a többcélú kistérségi társulások megalakítására kényszeríti az önkormányzatokat, mivel eddigi támogatást von el.

Ugyanez a vélemény és javaslat a „Gyógypedagógiai (konduktív pedagógiai) nevelés, oktatás az óvodában és az iskolában” jogcímez.

12. A 3000 fő lakosságszám alatti kistérségek – együttesen – az óvodai, az 1-4. évfolyamos iskolai létszám után 25 ezer Ft hozzájárulást vehetnek igénybe 2006-ban. A javasolt támogatással szemben 2005-ben lakosságszám és iskolatípusok szerint differenciált volt a támogatás 3500 fő lakosságszámig.

A módosítás révén:

- kiesnek a 3000–3500 fő közötti települések a támogatási lehetőségéből,

- a 3000 fő alatti településeknél megszűnik a támogatási jogosultság a közoktatási intézmény 1–4. évfolyam fölötti hallgatói esetén,

- csökken a normatíva 2005-höz képest amiatt, hogy a 2006. évi normatíva nem differenciál a lakosságszám szerint.

Amennyiben a községek általános normatívája jogcím 2006-ban megmarad, úgy azt javasoljuk, hogy a lakosságszám felső határa ennél a támogatási jogcímmel 3500 főre módosuljon.

13. A megyei területfejlesztési tanácsok döntési hatáskörébe utalt fejlesztési és vis maior támogatások tervezett drasztikus csökkentése ezen decentralizált források megszüntetését irányozzák elő, amellyel nem lehet egyetérteni, mivel számtalan intézmény-felújítás, üthelyreállítás, vízi közműfejlesztés, vízrendezési munka, stb. a megyei területfejlesztési tanács döntési hatáskörébe utalt ezen alapok segítségével valósulhatott meg.

14. A közigazgatási hatóságai ügyek elektronikus úton történő intézésének bevezetéséhez 2006-ban gondoskodni kell a szükséges eszközökről, technikákról. A kötelező feladat ellátásához központi forrással a törvényjavaslat nem számol. Ennek hiányában az önkormányzatok a feladatellátást nem tudják előkészíteni.

Hogyan tovább?

Miközben az elmúlt napokban ünnepségekre, megemlékezésekre került sor a legújabbkori magyar önkormányzatiság 15 éves évfordulója kapcsán, egyre nyilvánvalóbbá válik, hogy a 90-es évek első két éve volt az aranykor, legalábbis a finanszírozást tekintve, illetve mennyire hiányzik az önkormányzatok tényleges gazdasági és gazdálkodási autonómiája. A finanszírozási reform immáron több mint egy évtizedes elmaradása

egyben a mai államháztartási hiány egyik ki nem mondott oka is, miközben a költségvetési egyensúly megteremtésében egyre inkább erőn felüli elvárásokat támaszt az önkormányzatokkal szemben a mindenkori kormányzat.

Miközben valamennyi felelősen gondolkodó helyi politikus tudja, hogy az államháztartási hiány lefaragása elengedhetetlen és hosszútávon megterül a megszorítás, viszont az állam által másfél évtizede folyamatosan és gyakran feltétlenül átadott feladattömeg-

nek való megfelelés mégiscsak az önkormányzatok felelőssége, illetve a helyi konfliktusok kezelésre egyre korlátozottabbak a lehetőségek. Az önkormányzati megszorítások a lakossági közszolgáltatások színvonalának csökkenéséhez vezetnek, mivel az önkormányzás alapvetően és elsődlegesen a helyi feladatellátásban testesül meg. A kérdés, kérdés marad: Hogyan tovább?

Dr. Zongor Gábor,
a TÖOSZ főtítkára

A helyi önkormányzatok 2006. évi állami támogatásának és átengedett szja-jának levezetése

	millió Ft
	Állami támogatások és átengedett szja
2005. évi országgyűlési előirányzat	1 349 772,1
2005. évi államháztartási tartalék	-21 700,0
Egészségügyi hozzájárulás csökkenése és megszűnése	-8 300,0
Rendszeres gyermekvédelmi támogatás átadása ICSSZEM-hez	-46 000,0
Áfakulcs változása	-20 000,0
Létszámcsökkentés elmaradása miatti támogatáscsökkenés	-10 000,0
2005. szeptember 1-jei közalkalmazotti béremeléshez hozzájárulás	3 000,0
Ingtalanyilvántartási illetékbevitel kiesésének pótlása	1 500,0
2006. évi bázis	1 248 272,1
2006. évi báziscsökkenés	-19 000,0
Új családsegélyezés	7 100,0
2005. szeptember 1-jétől indult szociális ellátások szintrehozása	5 000,0
1–4. osztályos tanulók 2005. szeptember 1-jétől indult ingyenes étkeztetésének szintrehozása	5 000,0
Társadalom- és szociálpolitikai juttatások emelése (104,3%)	7 750,0
Időskorúak járadékának 2006. január 1-jei emelése	6 600,0
Rendszeres gyermekvédelmi támogatás továbbfolyósítása	1 600,0
Szociális alapszolgáltatások (családsegítés és a házi segítségnyújtás) kiemelt támogatása	2 000,0
A szociális törvény módosításából adódó többletek (emelt összegű ápolási díj megállapítási költsége, a kártyás mérőműszerek felszerelése)	160,0
A leghátrányosabb helyzetű kistérségek felzárkóztatásának támogatása	10 000,0
2006. évi javaslat	1 274 482,1
Változás a bázishoz (millió forintban):	26 210,0
(%-ban):	102,1